

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ МСФО В НАЦИОНАЛЬНОМ РЕГУЛИРОВАНИИ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЕТА.

УДК 657: 332.122

РОЗКРИТТЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ФІНАНСУВАННЯ ЧЕРЕЗ ЕЛЕМЕНТИ МЕТОДУ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ У СЕЗ

Н. Б. Андрухів-Садовська

Львівський інститут банківської справи УБС НБУ, natal-5a@yandex.ru

У бухгалтерському обліку фінансування на підприємствах у спеціальних економічних зонах (СЕЗ) мають відображення всі етапи інвестиційного процесу: у фазі розробки інвестиційного процесу – облік формування ресурсів для фінансування; у фазі впровадження інвестиційного проекту – облік операцій щодо фінансування; у фазі аналізу – облік результатів від реалізації інвестиційних проектів.

Як зазначає О. В. Лишилєнко, суцільне та об'єктивне відображення об'єктів у бухгалтерському обліку можливе лише за допомогою сукупності методів і прийомів, які й становлять метод бухгалтерського обліку [1, с. 18]. Пропонуємо провести аналіз особливостей елементів методу бухгалтерського обліку фінансування інвестиційних проектів у частині податкових пільг. Основними елементами методу є: документація, інвентаризація, оцінка, калькуляція, рахунки, подвійний запис, баланс і звітність (рис. 1).

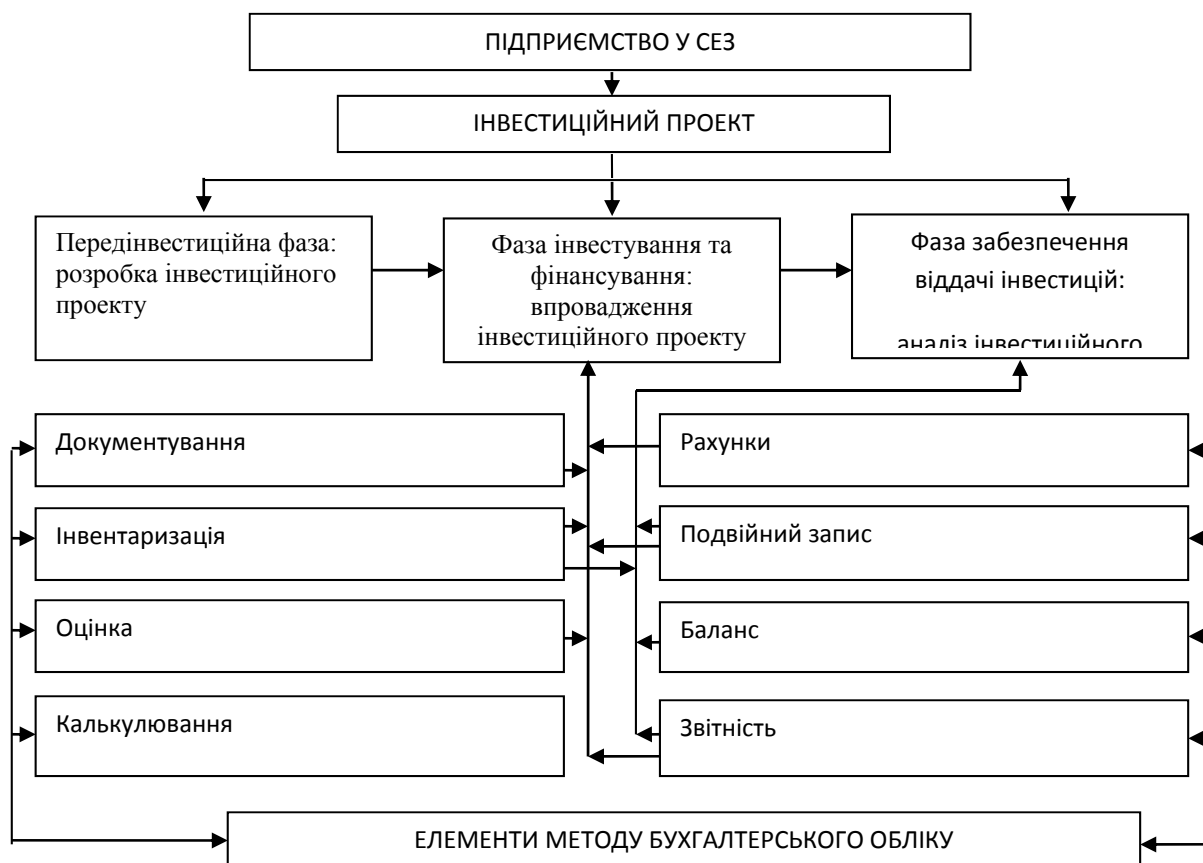

Рис. 1 Взаємозв'язок елементів методу бухгалтерського обліку з етапами реалізації інвестиційних проектів у СЕЗ

Документація. Основний підхід до документування господарських операцій у бухгалтерському обліку на підприємствах у СЕЗ полягає в тому, що, по-перше, документальному оформленню підлягають усі факти господарського життя виражені у вартісному вимірнику; по-друге підставою для відображення фактів у системі бухгалтерського обліку можуть бути лише правильно оформлені документи. Тому документація має також важливе значення в управлінні діяльністю підприємства,

оскільки забезпечує контроль за збереженням майна підприємства та ефективний його використання. Вона має юридичне значення як письмовий доказ здійснення господарських операцій. Використовують документацію для аналізу господарської діяльності, фінансового контролю, аудиту й документальних ревізій.

Отже, погоджуємося з думкою О. П. Кундрі-Висоцької, яка зазначає, що “документація забезпечує поточний контроль, рівень достовірності кінцевого продукту облікової системи, а також надає юридичної сили обліковій інформації” [2, с. 18]. Податкові пільги та інвестиційний податковий кредит і є результатом “кінцевого продукту облікової системи”, оскільки встановити їх можна тільки за умови документування всіх операцій, пов’язаних із реалізацією інвестиційного проекту на підприємстві у СЕЗ. За допомогою документування можна визначити і використання податкових пільг згідно з цільовим призначенням на подальший розвиток інвестиційного проекту чи просто для розвитку діяльності підприємства. Як зазначає А. А. Оністрат, для документального оформлення господарських операцій щодо податкових пільг необхідно розробити та вести форми журналів та листків – розрахунків сум податкових пільг [3, с. 16], де будуть фіксуватись види та суми пільг, які потрібно обліковувати. Таким чином, документально підтверджені відомості про результати реалізації інвестиційного проекту у СЕЗ підприємствами дадуть змогу визначити суму податків та податкових пільг і дозвольть здійснювати подальший їх контроль.

Інвентаризація. Інвентаризація є одним з основних методів бухгалтерського обліку, який дає можливість виявити розбіжності між даними бухгалтерського обліку і фактичною наявністю господарських засобів.

Для інвентаризації даних щодо податкових пільг будуть порівнюватись дані первинних документів, реєстри податкового обліку, податкові декларації та розрахунки, податкові повідомлення – рішення, податкові вимоги, виписки банку з формами податкової звітності, що містять узгоджене податкове зобов’язання платника податку та дані про податкові пільги.

Оцінка. У господарській діяльності підприємства для відображення її в бухгалтерському обліку необхідно проводити оцінку. У підприємствах СЕЗ буде проводитись оцінка активів і пасивів, а саме: надходження і вибуття активів; виникнення прав і зобов’язань та при здійсненні операцій які потребують оцінки. Оцінки об’єктів бухгалтерського обліку має бути правильно визначена, це дасть змогу отримати достовірну інформацію та відобразити її у фінансовій звітності, що забезпечить можливість прийняття ефективних управлінських рішень щодо реалізації інвестиційного проекту у СЕЗ.

Рахунки. Діяльність підприємства у СЕЗ пов’язана із здійсненням великої кількості господарських операцій. Необхідно обліковувати як діяльність підприємства, так і вести відокремлений облік інвестиційних проектів. Як зазначає О. М. Петрук, арифметичний перелік рахунків та їх логічне дають змогу забезпечувати управлінців необхідною інформацією у вигляді звітності та реалізовувати контрольну функцію обліку [4, с. 290]. Якщо провести відповідний аналіз плану рахунків, то можна зауважити, що для обліку фінансування в частині пільг не призначено жодного рахунку, що є суттєвим упущенням та потребує виправлення.

Для забезпечення прийняття ефективних управлінських рішень щодо реалізації інвестиційних проектів у СЕЗ та контролю за наявністю та використанням податкових пільг та інвестиційного податкового кредиту саме для подальшої реалізації інвестиційних проектів необхідно запропонувати окремі бухгалтерські рахунки.

Подвійний запис. Автори Я. В. Соколов та В. Ф. Палій зазначають, що подвійний запис дає змогу створити інформаційну модель кругообігу господарських засобів, яка буде максимально відповідати реальності та одночасно нагромаджувати на рахунках інформацію про окремі об’єкти бухгалтерського обліку [5, с. 56-57]. Таким чином, такий елемент методу бухгалтерського обліку, як подвійний запис дозволить відображати операції з формування податкових пільг та інвестиційного податкового кредиту та їх витрачання і дасть картину реальної діяльності підприємства за кожен окремий відрізок часу.

Баланс. Відображення залишків на рахунках активів, зобов’язань та капіталу на певну дату у грошовому виразі дає нам баланс. Інформація про податкові пільги та інвестиційний податковий кредит в балансі не відображається. У балансі знайшли свої відображення дані про прибутки і збитки та податкові зобов’язання підприємства у СЕЗ. Однак частина податкових зобов’язань буде відображатись у вигляді податкових пільг, тому, аналізуючи баланс підприємств у СЕЗ, зовнішні та внутрішні користувачі звітності повинні це побачити.

Звітність. Завершальним етапом бухгалтерського обліку виступає звітність, яка дає змогу систематизувати та узагальнити облікові дані про фінансово-господарську діяльність, майновий стан підприємства у СЕЗ за певний звітний період.

Як елемент методу бухгалтерського обліку звітність можна трактувати як узагальнення і подання інформації про результати діяльності підприємства.

Підприємствам у СЕЗ для надання інформації про податкові пільги необхідно розробити внутрішні звіти, які б забезпечила б інформацію внутрішніх користувачів відповідно до їх потреб, а саме види пільг, діяльність, яка дає змогу отримати пільгу, термін надання пільги, сума пільг, сума використаних пільг тощо, та надали можливість для заповнення зовнішніх звітів. Основним зовнішнім податковим звітом, що засвідчує суми отриманих пільг, є Звіт про суми податкових пільг, що здається до Державної податкової інспекції за місцем розташування підприємства. Однак для його заповнення і визначення сум пільг необхідні й дані щодо податку на прибуток, податку на додану вартість, податку на землю, реєстрацію транспортних засобів, по державному миту, по підакцизному податку тощо. Ці дані можна отримати у відповідних звітах. Ще одним видом звітності є статистична звітність, що подається підприємствами у СЕЗ, щодо реалізації інвестиційних проектів а саме Звіт підприємства про реалізацію інвестиційного проекту в спеціальній (вільній) економічній зоні або на території пріоритетного розвитку .

Тільки поєднання елементів методу бухгалтерського обліку сприятиме отриманню комплексної та ефективної бухгалтерської інформації. Доповнення сутності елементів методу бухгалтерського обліку щодо фінансування в частині пільг дасть змогу отримати інформацію про пільги для прийняття управлінських рішень щодо подальшого розвитку підприємства у СЕЗ.

Отже, дослідження бухгалтерського обліку в розрізі елементів методу бухгалтерського обліку під час реалізації інвестиційних проектів дає нам змогу сформулювати “слабкі сторони” в обліку податкових пільг та можливості їх вирішення.

Отримання інформації на трьох етапах реалізації інвестиційного проекту за допомогою всіх елементів методу бухгалтерського обліку дасть змогу сформулювати пакет необхідної інформації про фінансування інвестиційних проектів у частині податкових пільг та інвестиційного податкового кредиту.

Література:

1. Лишиленко О.В. Бухгалтерський облік: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / О.В. Лишиленко. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 632 с.
2. Кундря-Висоцька О.П. Бухгалтерський облік: навч. посібник. – Львів: ЛБІ НБУ, 2003. – 303 с.
3. Оністрат А.А. Організаційно-методологічні та методичні спрямування обліку і аналізу в системі оподаткування (на прикладі акціонерних товариств України): автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.06.04 / Андрій Аркадійович Оністрат. – К., 2005. – 17 с.
4. Петрук О.М. Гармонізація національних систем бухгалтерського обліку [текст]: монографія / О.М. Петрук. – Житомир: ЖДТУ, 2005. – 419 с.
5. Палий В.Ф. Теория бухгалтерского учета : учебное пособие для студентов вузов, обучающихся по специальности “Бухгалтерский учет и анализ хозяйственной деятельности” / В.Ф. Палий, Я.В. Соколов. – Москва : Финансы и статистика, 1984. – 278 с.